

گھنّتار ہائی عرفانی

(قسمت چہل و یکم)

حضرت آقا سید حجاج دکتر نور علی تاباندہ (مجذوب علیہ السلام)

(بيانات شهر پور ۱۳۸۸)

ہفتاد و دوّم

فهرست

جزوه هفتاد و دوم - کفترهای عرفانی (قسمت چهل و یکم)

(بیانات شهریور ۱۳۸۸)

صفحه

عنوان

گردش افلاك، مسائل علمي هيئت و نجوم / آثار گرداش ستارگان	
بر افراد بشر و بر كرهی زمين و تأثير آن بردواها و بيماريهاي	
اعصاب / حضرت صالح علیشاه و نوهی سید اناری / علم / خیالات خود	
را نباید به منزله علم بگيريم / حضرت آقای سعادت علیشاه و حاج	
ملا هادی / داستان تشرف حضرت آقای سلطان علیشاه ۶	
داستان مشير السلطنه و عضدالملک / شيطان و صبر ايوب / با همهی	
ناراحتیها ايوب زبان به كفر نیالود، پس همهی آنچه از دست داده	
بود دو برابر شد برگشت ۱۶	
تفائل به فال نیک گرفتن که هر واقعه‌ای را دال بر رحمت الهی	
بگيريم که ان شاء الله بهتر بشود / تطییر و هر چیزی را فال بد زدن /	
نیت و توفیق عبادت و عمل صالح / نیت خیر و عمل خیر / خوف و	
رجاء / اطاعت امر الهی ۲۴	
شريعه و طریقت / روزه / ماه رمضان تمرینی است برای پرهیز از	
اسراف / انفاق / حکمت‌های روزه / فطريه / تعیین ميزان پرداخت	
فطريه و نظريه‌ی فقهها / حفظ جامعه ونظم جامعه / خداوند به وحدت	

۳۰	نظر مسلمین خیلی اهمیت می دهد
	ختم قرآن و تبریک عید فطر / سوره های مکّی / نابود شدن اصحاب
۳۹	اخدود که شاهد بودند بر مؤمنین آتش می زدند
	امر الهی / داستان موسی و خضر / زنده ماندن نام امام حسین <small>علیه السلام</small> تا
	ابد / ناقه هی صالح / در همهی خلقت های خداوند و در هر کار خداوند
۴۲	حکمتی نهفته است
۴۷	فهرست جزوات قبل

با توجه به آنکه حضرت آقای حاج دکتر نورعلی تابنده (مجذوب علیشاه) پاسخ نامه‌ها و سؤالات را، عموماً در جلسات فقری بیان می‌فرمایند و امکان پاسخ جداگانه به تک‌تک نامه‌ها و سؤالات نمی‌باشد، لطف نمایید مطالب جزوات بیانات را قبل از طرح سؤال به دقّت مطالعه بفرمایید.

خواهشمند است به منظور دسترسی هر چه بیشتر علاقه‌مندان به خصوص فقرا و سایر مؤمنین به این جزو و سایر جزوات بیانات، درصورتی که بیشتر از یک جلد موجود دارید، لطف نموده به سایرین هدیه نمایید.
با توجه به آنکه تهیّه‌ی جزوات بیانات، مستقل از هر مؤسسه خیریه و انتشاراتی صورت می‌گیرد، خواهشمند است جهت اعلام سفارش و آشنایی با نحوه اشتراک، با شماره‌ی تلفن ۰۹۱۲ ۵۸۳ ۸۲۴۲ تماس حاصل فرمایید.

بدینوسیله از همه‌ی کسانی که در تکثیر این جزو و سایر جزوات بیانات، توفیق خدمت مالی داشته‌اند، سپاسگزاری می‌شود.
مطالعه جزوات از طریق سایت اینترنتی ذیل نیز امکان‌پذیر می‌باشد.
در این سایت، جزوات به تفکیک و شامل مجموعه جزوات گفتارهای عرفانی، مکاتیب عرفانی، شرح رساله شریفه پندصالح، گفت و گوهای عرفانی، جزوات موضوعی (استخاره، اختلافات خانوادگی، حقوق مالی و عشریه) و... می‌باشد. همچنین در این سایت امکان جستجوی موضوعی در خصوص مطالب مورد نظر، نیز وجود دارد.

گردش افلاک، مسائل علمی هیئت و نجوم آثار کردن سارگان بر افراد بشر و

بر کره‌ی زمین و تأثیر آن بر دواه و بیماری‌های اعصاب / حضرت صالح علیشاه

و نوه‌ی سید اناری / علم / خیالات خود را نباید به مژده‌ی علم بگیریم / حضرت آقا

سعادت علیشاه و حاج ملا هادی / داستان تشریف حضرت آقا سلطان علیشاه^۱

*****

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ.

اگر گردش افلاک و زندگی‌ها همینطور که تا حالا هست باشد، این چهارشنبه، آخرین چهارشنبه‌ای است که در ماه رمضان با هم دیدار می‌کنیم. اما اگر تأخیری خداوند در گردش کارها بدده، نه! چهارشنبه‌ها خصوصیتی ندارد. روزهای هفته و ماه و سال همه مثل هم هستند از یک طرف خورشید درمی‌آید، طرف مقابل غروب می‌کند. این برنامه‌ی همه‌ی روزهای سال است البته در مناطق قطبی خورشید اینطور درنمی‌آید و آنجا یک وضع خاصی دارد. در قدیم البته این فکر را می‌کردند که اخیراً هم به این مسائل توجه شده منتهایاً یک طوری شده که در عرصه‌های علوم و در عرصه زندگی معمولی ما حقایقی که باشد

۱. صبح چهارشنبه، تاریخ ۲۵/۶/۱۳۸۸ ه. ش.

آن حقایق را یک خرافاتی می‌پوشاند یا اینکه یک مبالغه‌ها و اغراق‌هایی در موردش ایجاد می‌شود این تقویم‌ها را دیده‌اید تقویم نجومی که معروف است در طاقچه‌ها می‌گذارند که می‌نویسند مثلاً قمر در عقرب است و... قدیم خیلی مفصل‌تر بود که هنوز هم چاپ می‌شود که خوشبختانه من توانستم یک مقداری یاد بگیریم خود حضرت صالح علیشاه نمی‌گذاشتند عمر ما تلف شود. تابستان‌ها که تعطیل بودیم، نزد ایشان بودیم (همه‌ی فرزندان ایشان) یک چیزی می‌خواندیم. من خدمت ایشان مسائل علمی دو سه تا، مسائل هیئت و نجوم را خواندم خدمت مرحوم آقای رضا علیشاه مسائل فقهی، چون دانشجوی حقوق هم بودم و خواندم. منظور، این تقویم‌ها که من مال قدیم را دارم از آثار گردش ستارگان بر افراد بشر و بر کره‌ی زمین، چون در ذهن همه‌ی مردم این اطلاعات بود و از طرفی می‌گفتند، کسانی که بعدها با تلسکوپ‌ها دیدند معلوم شد که درست است و می‌خواستند باور کنند. توجه به این نکته است که من خودم خوانده بودم البته زیاد معتقد نبودم، عمل هم نمی‌کردم ولی بلد بودم یعنی اگر می‌خواستم رمالی کنم کاسبی‌ام می‌گرفت. در یک سخنرانی آقای دکتری که من او را از نزدیک شناختم فهمیدم نوه‌ی دختری سید اناری از فقرای زمان آقای سلطان علیشاه است که بارها از او صحبت کردم. سخنرانی کرد دکتر تحصیل کرده سوئیس بود و مدّتی رئیس دانشکده تهران شده بود و آنوقتها فقط علوم طبی از رئیس دانشگاه

می‌خواستند که بلد باشد. منظور، در آن درجه بود که رئیس دانشگاه باشد بعد که صحبت او تمام شد سخنرانی عمومی نبود و بیست نفر بودیم و یکی صحبت می‌کرد. از او پرسیدم به این طریق که در سخنرانی گفتی پس اینها که راجع به عرفا می‌گویند که اینها الکی است، گفت بیخود می‌گویند من می‌دانم همه کذب است. متنهای ذهن بشر هنوز به آنجا نرسیده که همه‌ی اینها را بفهمد. البته چون اصلش صحیح است خیلی حاشیه هم به آن چسبانده‌اند و اضافه کرده‌اند. بعد من گفتم آخر این هست که در بیماری‌های اعصاب وقتی می‌خواهند شروع به درمانی کنند در نیمه‌ی اول ماه قمری شروع می‌کنند یعنی وقتی که ماه هلال رو به زیادی است. گفت بله همینطور است. برای اینکه مسلماً در ترکیب انوار، نورهای ستارگان آثاری بر اعصاب انسان هست منتهای هنوز درست کشف نشده است و معلوم نیست این حرف‌ها چی هست و چه کسی فهمیده؟ که بسیاری درست است و به همان دلیل حرف عرفا بعد گفت مِن جمله پدر خود تو، (اینکه می‌گوییم مال تقریباً چهل پنجاه سال پیش است) گفتم مگر ایشان را دیدی؟ گفت بله ما در سوئیس درس می‌خواندیم سال‌های آخر دانشکده بودیم هفت هشت تا دانشجوی ایرانی بودیم پدر تو برای درمان آمده بودند. بله ایشان تشریف بردنده به سوئیس برای درمان به قول خودشان، از فرودگاه رفتیم بیمارستان و از بیمارستان آمدیم فرودگاه و برگشتم که دو روز آخر پروفسوری گفته بود اجازه بدھید من ماشین خودم را بیاورم

و شما را بگردانم تا شهر را دیده باشید. در همان ایام بود که من تحصیل می‌کردم و دانشکده بودم عید فطری پیش آمد، الان هم نزدیک عید فطر است دانشجویان ایرانی گفتم تبریک عید پیش ایشان برویم. ما که ایشان را نمی‌شناسخیم گفتم یکی از روحانیون مملکت ما آمدند و اینجا بستری هستند ما هم که جزء هیئت علمی هستیم برویم دیدن ایشان و رفته‌یم دیدن کردیم و سلام کردیم و دست دادیم و با هر کدام چند کلمه‌ای صحبت کردند بعد ما خدا حافظی کردیم. آمدیم بیرون یکی یکی دانشجویان با ایشان دست دادند. من آخر از همه وقتی دست دادم ایشان گفتند، اسم شما چیست؟ گفتم پزشکپور مستشفی. فرمودند شما را که بیدخت هم خواهیم دید. حرف‌های تعاریفی رد و بدل شد و چیزی نفهمیدم و فقط فهمیدم که فرمودند «شما را که بیدخت هم خواهیم دید». این گذشت بعد از چند سال تحصیل من تمام شد و برگشتیم و مأموریت زاهدان پیدا کردیم و ماشینی گرفتم از مشهد رو به زاهدان و سیستان و بلوچستان رفته‌یم که یک جا اوائل شب ماشین خراب شد، راننده آمد پایین و دستکاری کرد گفت درست نمی‌شود باید شب اینجا بمانید ما گفتم اینجا ده است، چیزی ندارد، گفتم اینجا هتلی چیزی نیست؟ گفتند نه. گفتم اتاقی می‌خواهیم که شب بخوابیم گفتند همان اتاق قهوه‌خانه هست. دیدیم نمی‌شود. گفتم اتاق بهتر از این؟ گفتند نیست. پرسیدیم پس چه کار کنیم؟ گفتند بروید منزل حضرت آقا. گفتم ما نمی‌شناسیم و حضرت آقا

ما را نمی‌شناشد. گفت لازم نیست بشناسید، در بزندید. ما هم از ناچاری رفتیم جایی که نمی‌شناختیم و بی‌دعوت پا شدیم و رفتیم. رفتیم در ایوان، کسی که خدمت می‌کند آقامحمد کاشانی بود گفت تشریف داشته باشید من به حضرت آقا خبر بدهم. بعد از ده دقیقه یک آقایی آمدند سلام کردیم نگاه کردم دیدم این همان آقایی است که من در بیمارستان دیدم. بعد که نشستیم بعد از احوالپرسی ایشان گفتند ما که به شما گفتیم بیدخت شما را خواهیم دید. آنوقت فهمیدم اینجا بیدخت است و بیدخت اسم محلی است. این را خود او برای من تعریف کرد، درویش نبود ولی خیلی مرد فاضل و دانشمند و معتقدی بود. خیلی از اینها یی هم که واقعاً معتقدند چند نفر را دیده‌ام. از او پرسیدم تو که آنقدر معتقد‌تر چرا درویش نشده‌ای؟ گفت برای اینکه درویشی اخلاقاً آنقدر تعهداتی دارد که من خجالت می‌کشم آن تعهدات را به گردن بگیرم و بعد انجام ندهم. این است که می‌گوییم اصلاً درویش نمی‌شوم. منظور یک چیزهایی هست که هنوز ما نمی‌فهمیم. به قولی یکی از دانشمندان و علماء که تحقیق کرده می‌گوید ما همه چیز را در محابی در مقابل یک بت بزرگ قربانی کردیم و اسم آن بت بزرگ را گذاشتیم علم و همه‌ی چیزهای بشریت را به عنوان اینکه با علم مخالف است یا نیست در مقابل این بت در این محراب قربانی کردیم. اینکه کتاب‌ها و یا اشخاص با علم مخالف هستند و انتقاد می‌کنند، حالا شخص را کار ندارم ولی هیچکسی با علم مخالف نیست منتهای علم چیست؟ هر کسی

هوای نفس خود را، نظرات خود را علم می‌داند شاید برای او علم باشد و علم پیدا کرده و هر که با او مخالف باشد می‌گوید با علم مخالف است، نه! و در همین سخنرانی ایشان از تأثیر تمام سیّارات و سوراخکنی آنها در کره‌ی زمین بر دواها صحبت کرد. من گفتم بنابراین این نظریاتی که اطبای قدیم می‌گفتند که کسی دوا بخورید، کسی نخورید، همه درست است و یک مبنای دارد منتها گاهی چیزهایی را فراموش می‌کنند **و لاآ** همه درست است. اینکه در خیلی جاها و کتاب‌ها نوشته‌اند فلاں عارف با علم مخالف بود مثلاً می‌گویند ابوالحسن خرقانی با علم مخالف بود برای همین سواد علمی زیادی نداشت. اما بگویید کدام عالم مثل همین عارف بی‌سواد کتاب نوشته یعنی، کتاب ننوشته، ولی صحبت‌های او را جمع کرده‌اند، با علم مخالف نیستند. ولی می‌گویند که شیخ بهایی می‌گوید:

علم نبود غیر علم عاشقی

ما بقی تلبیس ابلیس شقی

آن که خداوند به ما الهام کرده و یا وسائل فهم آن را در اختیار ما قرار داده علم است ولی آنچه ما فکر می‌کنیم علم نیست. می‌شود خیال کرد و در موردش بررسی کرد ولی همان اول خیالات خود را نباید به منزله‌ی علم بگیریم و این را می‌بینید که خیلی از علماء گاهی به ما نشان داده شده است. یکی همین اواخر آقای سعادت‌علیشاه زیاد اهل درس نبودند چون کاسب بودند

مخازه‌ای یا تجارت‌خانه‌ای داشتند که تباکو خرید و فروش می‌کردند حتّی بعضی‌ها را در کتابی دیدم که نوشته بود ایشان **أُمّى** بودند یعنی اصلاً سوادی نداشته ولی اینطور به نظر نمی‌رسد به هرجهت اطلاعاتشان خیلی کم بود. در عوض مرحوم سلطان علیشاه جانشین ایشان از لحاظ علمی که همه‌ی آقایان خوانده‌اند، خیلی سطح بالایی داشتند و بعد از همه‌ی این سطوح که علوم منقول را خوانند (فقه و اصول و درایت ...) و علمی که راجع به چیزهای نوشتندی مثل کتاب‌ها و قرآن ... باشد، علوم منقول می‌گویند) کسانی که علوم منقول را کامل خوانده بودند می‌توانستند علوم منقول را استفاده کنند. آقای سلطان علیشاه هم شاگرد حاج ملا‌هادی سبزواری بودند که خود حاج ملا‌هادی سبزواری از اعجوبه‌های آن دوران بود. آقای حاج شیخ عبدالله ترجیع‌بندی داشتند اگر پیدا کنید و بخوانید خوب است اگر حفظ کنید می‌فرمایند:

کاش هرگز نبودی سوادم
 کس الف بامی داد یادم
 کز سواد است این کبر و بادم
 [لابه‌ها می‌کنم با مردم]
 [تا سیاهی ز دل بر زدایم]
 گند ملاییم بود بر سر
 عجب داناییم حجب اکبر

عُجب یعنی تکبّر، علما اینطوری بودند، آقای سلطان علیشاہ هم از این قاعده مستثنی نبودند منتهای وقتی شاگردی استادی را قبول کردند از او اطاعت می کردند. استادی را که به استادی قبول کردید همیشه از او اطاعت کنید. حاج ملاهادی در ضمن درس به همه‌ی شاگردها (مثل اینکه خود او هم خدمت آقای سعادت علیشاہ درویش شده بوده) گفته بود که این روزها درویشی به قصد زیارت حضرت رضا آمده و در اینجا سبزوار فرود آمده، بروید دیدن او و محترمانه برخورد کنید که شاگردها می آیند خدمت حضرت سعادت علیشاہ. البته شاگردها غالباً می بینند کسی شاید عمامه شیر و شکری گذاشته علامت کاسب بودن، همیشه اینطور بوده که اهل علم آنها دیگر را به نظر تحقیر نگاه می کردند. یک طوری تحقیرآمیز نشستند جز آقای سلطان علیشاہ، بعد یکی از طلبه‌ها به رفیق خود می گوید آن مسأله‌ای که دیروز با استاد حاج ملاهادی بحث می کردیم و به جایی نرسید از او بپرسیم. می خواستند مسخره کنند. به حضرت سعادت علیشاہ می گویند حضرت آقا ما یک سؤالی داریم اجازه می دهید مطرح کنیم؟ ایشان می فرمایند من که درس‌های شما را نخوانده‌ام عامی هستم نمی‌دانم ولی بگویید شاید خدا... آنها سؤال را می گویند آقای سعادت علیشاہ در دو کلمه جواب می گویند و همه‌ی آنها قانع می شوند و بعد از آن لحظه احترامات بیشتری قائل می شوند که بعداً البته حرف تو حرف می آید که در

سوره‌ی حاقه است که وَعَيْهَا أُذْنٌ وَاعِيَّةٌ^۱، این حرف‌ها را گوش شنوا می‌فهمد البته؛ نه این گوش. برای اینکه گوش من شنوا نیست. ولی الحمدلله أُذْنٌ وَاعِيَّةٌ دارم. ایشان أُذْنٌ وَاعِيَّةٌ را داشتند و از همان نکته مجدوب آقای سعادت‌علیشاه می‌شوند. منتها فوری به جذب تسلیم نمی‌شوند، ادامه می‌دهند تا بالاخره به بیدخت که می‌رونده و بعد جذبه وادرشان می‌کند که وسط زمستان برف می‌آمده کویر را دیده‌اید که وقتی با ماشین هستید چطور است، پایی پیاده به اصفهان می‌آیند، نان و آبی هم همراه داشتند از روی برف‌ها می‌رفتند که در جایی نزدیک اصفهان مرحوم سراج‌الملک که از اعیان فقرا بوده و با کالسکه می‌رفته دیده درویشی در برف می‌آید گفته کجا می‌روی؟ گفته اصفهان می‌گوید من هم اصفهان می‌روم بیا با هم برویم. ایشان سورا می‌شوند یک خرد که می‌رونده به قهوه‌خانه می‌رسند کالسکه‌چی می‌گوید چایی بخوریم و پیاده می‌شوند و به ایشان می‌گویند نمی‌شود برویم هوا خراب است. اینجا بخواهید تا فردا. آقای سلطان‌علیشاه می‌گویند من باید بروم، هر چه می‌گویند کجا می‌خواهی بروی؟ با این برف نمی‌شود. می‌گویند نه و راه می‌افتد که صبح آقای سراج‌الملک که می‌آید خدمت آقای سعادت‌علیشاه می‌بیند همان طلبه‌ی خراسانی آنجا نشسته که در همان فاصله آمده درویش شده و در مجلس نشسته‌است. این کسی است که دنبال علم رفته، آنچه که در وضع فعلی بشر

به عنوان علم می‌شناسد را به دست آورده ولی حدّش را می‌شناسد. بالاتر از علم را می‌شناسد به آنجا که بر سر تسلیم می‌شود. حالا بسیاری از این علوم، علم طب یا هر چه می‌گویند پیغمبران درک کرده‌اند برای اینکه چیزهایی می‌بینیم اینها می‌گویند که علم ما هنوز به آنها نرسیده است. خلاصه این توصیه‌ای که به من کرد این بود که همه‌ی این حرف‌هایی که می‌شنوی احتمال بده که درست باشد، همه اینها یک منبع صحیح داشته. این است که من هم این توصیه را به شما می‌کنم. چه ضرر دارد که وقتی می‌خواهید مثلاً دارو مصرف کنید بطور مثال نگاه کنید چندم ماه است و به آن توجه کنید نه اینکه جلوی کارتان را بگیرد اگر امروز چهاردهم ماه است و شما باید پانزدهم بخورید یک روز صبر کنید چه می‌شود؟ تا بتوانید آن دستوراتی که قدمای داده‌اند آن دستورات را اطاعت کنید. حرف خیلی هست منتها من منظم نمی‌توانم بکنم.

داستان مشیرالسلطنه و عضدالملک / شیطان و صبر ایوب / با همه‌ی ناراحتی ها ایوب

زبان به کفرنیا لود، پس همه‌ی آنجه از دست داده بود و برا برش برگشت^۱

*****

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ.

این مطلب را در یادنامه صالح در قسمتی نوشتهدام
 حالا یا تکراری است یا شرخش را قبلًا داده‌ام: مرحوم
 مشیرالسلطنه (امیرسلیمانی) که این حسینیه و آنجا که معراج شهدا
 است، اینجا منزل شخصی ایشان و پدرشان بود. جدشان که من خبر
 ندارم، منزل خودشان و پدرشان بود. پدرشان از مشاهیر بود،
 نایب‌السلطنه احمد شاه بود. پیرمرد محترم قاجاری بود عضدالملک که
 بعد از او مشیرالسلطنه وارثش شد. مشیرالسلطنه امیرسلیمانی
 به واسطه‌ی معاشرت با مرحوم حاج شیخ اسماعیل دزفولی شیخ المشایخ
 امیر معزی که از فقرای زمان آقای سلطان‌علی‌شاه خدمت خود ایشان
 مشرف شده بود خط بسیار عالی داشت عربی خوب می‌دانست و شعر
 به عربی می‌گفت کتاب‌هایی به خط خودش هست که تقدیم خدمت
 حضرت صالح‌علی‌شاه کرده بود که بعضی‌هایش را من دارم. در درویشی

هم مرد دانشمندی بود. هم درویش خصوصاً رئیس کتابخانه سلطنتی قاجار بود. (این موضوع نیست که من قصه‌گویی می‌کنم فقط قصه نیست توجه کنید در آن مطلب هم هست. برای اینکه تأسی می‌خواهم بکنم از خداوند که فرموده است *تَحَمَّلُوا بِأَخْلَاقِ اللَّهِ* خداوند قصه می‌گوید قصه خیلی خوب می‌گوید *أَخْسَنَ الْقَصَصِ*) بهر حال ایشان زمان قاجار رئیس کتابخانه سلطنتی بود و مشیرالسلطنه هم پسر سالارالدوله بود. پسر او بود و مرید شیخالمشایخ شده بود و بعد از آن ارادت هم به آنجایی ارادت وصل کرد که خود شیخالمشایخ هم به آنجا ارادت داشت؛ یعنی خدمت آقای سلطان علیشاه مشرف شده بود مرید ایشان بود و زمان آقای نورعلیشاه را درک کرده بود، زمان آقای صالحعلیشاه را هم همینطور.

این بسیار مرد امین، درست و باوفایی بود. بعد که خانواده‌ی قاجار، حالا از لحاظ سیاسی کار ندارام بحث دیگری است، اینها از خانواده‌ی قاجار بودند یا بهره‌جهت خانواده‌ای. رضاشاه سلسله‌ی قاجار را منقرض کرد و سلسله‌ی پهلوی را تشکیل داد و کتابخانه‌ی سلطنتی هم زیرنظر اینها شد. رضاشاه هیچیک از آن رجال قدیم را به صرف قاجاریه بودن طرد نکرد. رضا شاه همه‌ی آنها بی که واقعاً به دردخور بودند مثلاً مشیرالسلطنه را چون درویش هم بود می‌دانست فرستاده بود از ایشان خواسته بود از شیخالمشایخ خواسته بود کما کان بمانید و

کتابخانه را به عنوان رئیس کتابخانه مثل سابق اداره کنید، قبول نکرده بودند. گفته بود من با آن خاندان دوست بودم و خلاف دوستی است که حالا بروم. کنار رفت. مشیرالسلطنه هم از ارادت به این و ارادتی که او به مرحوم سلطان علیشاہ داشت تحت تأثیر قرار گرفته بود و درویش شد. چند مرتبه یک خطراتی برایش ایجاد شد که حالا آنها را در آن مقاله نوشته‌ام. پدرش عضدالملک اول که پرسش درویش شده بود با پسر بد شد و با درویشی هم عناد پیدا کرد. عنادی داشت با درویشی این پرسش را خیلی تحقیر کرد در منزل بزرگش آن پایین‌ها یک اتاقی چیزی در اختیارش گذاشته بود چندان به او توجه نداشت. بعد ابتته که وقایعش را آنجا هم نوشته‌ام عضدالملک متوجه اشتباهش شد و ارادت پیدا کرد به آقای سلطان علیشاہ و آقای حاج شیخ عبدالله حایری که تهران بودند و حتی کالسکه‌ی سلطنتی خودش را (نایب‌السلطنه بود) در اختیار پرسش گذاشت (همین پسری که با او بد بود) گفت با آقای شیخ عبدالله، شیخ تهران می‌توانید بروید گناباد خدمت آقای سلطان علیشاہ. بعد به جبران اینکه در زندگی ماذی به آن توجهی نکرده بود، تمام اموال خودش را به این پسر صلح کرد، صلح‌نامه‌ای نوشت و اموال را به این پسر داد. صلح‌نامه خیلی معتبر است، البته آنجا دفتر اسناد رسمی نبود که بتوانند به این سهولت سند ملکی شما را به اسم یکی دیگر بکنند، نه! سندها معتبر بود با سند معتبر به

مشیرالسلطنه صلح کرد. طولی نکشید عضدالملک مرد. می‌گویند عضدالملک مرد بود و مردم از ارادتش به درویشی مطلع نبودند تازه تغییر پیدا کرده بود سایر ورثه را می‌شناختند یکی پسر بزرگش بود که به نام عضدالملک دوّم مشهور است یکی دخترهایش یک چند نفر بودند همه روی عادت قدیم مشیرالسلطنه به این برادرشان بی‌اعتنای بودند. مرحوم مشیرالسلطنه می‌گفته که اینها و سایر ورثه، چون همه آنها را می‌شناختند بعد از چند روز جلوی املاک و همه‌ی چیزها را گرفتند. علت این هم که این را گفتم یادم آمد، می‌گفت طلبکارانی که طلب داشتند از مرحوم پدرم عضدالملک می‌آمدند به ورثه مراجعه می‌کردند آنها می‌گفتند که طبق سند همه‌ی اموالش را به آن برادرمان مشیرالسلطنه صلح کرده، بروید پیش او، همه را پیش من می‌فرستادند. اگر کسی بدھکاری داشت به آن مرحوم مراجعه می‌کرد و بدھکاریش را به اینها می‌داد. می‌گرفتند سند می‌دادند. من باید بدھکاریش را می‌دادم، طلبهایش را یکی دیگر می‌گرفت. ملک هم که هیچی نداشت. حالا من گتاباد نرفتم، حالا دیگر نمی‌روم، ولی گتابادی‌ها اگر مثلًا در فلان ده هم گرفتاری داشته باشند پیش من می‌آیند، بدھی‌ها را من می‌دهم، طلبی که نداریم، طلبمان همین است که این جهل مرکب است، جهلش مرکب نیست خود احمقی‌اش مرکب است، جهل مرکب! منظور از این جهت یادم آمد به این مطلب و لاآین چیزی

نیست این گرفتاری ندارد، اشتغال خود من است شخصاً。 مرحوم آقای نورعلیشاه اعلی‌الله‌مقامه به او فرموده بودند که آن صلح‌نامه را، درست است حق تو است، مطلبی نیست، ولی آن صلح‌نامه را ندیده بگیر به ورثه بگو من هم یک وارث هستم، صلح‌نامه هیچ، ولی من پرسش هستم، شماها وارثید، من هم وارث هستم، باید اموال بین ما تقسیم بشود。 در تقسیم هم من هیچ دخالت نمی‌کنم。 شما بنشینید تقسیم کنید، هر چه دیدید سهم من قراردادید، بدھید به من نگه‌دارم، آنها را هم خودتان می‌دانید。 بعد فرموده بودند که ولی همه‌ی این اموال مال توست و به دست تو خواهد رسید。 اگر آن اعتقاد قوی مشیرالسلطنه نبود اینطور نمی‌کرد که در سن جوانی حتی بنشیند و بگوید صلح‌نامه‌ی عضدالملک نایب‌السلطنه که همه‌ی اموالش را صلح کرده و چند تا عالم هم امضا کرده‌اند از این بگذرد و بگوید ورثه‌ی خود مشیرالسلطنه اینها را بگوید، ولی فرمایش ایشان را من اجرا کدم، رفتم به اینها، به ورثه، برادر خواهرها گفتم: آقا من صلح‌نامه نمی‌خواهم، بنشینید من که وارثم، شما هم وارثید، بنشینید تقسیم کنید سهم من را بدھید اینها هم نشستند تقسیم کردند، می‌گفت نامردی نکردند هر چه بنجل بود به سهم من انداختند، ولی من روی فرمایش آقای نورعلیشاه هیچ اعتراضی نکردم، هر چه دادند همان را گرفتم بعد می‌گوید چطور شد که مثلاً آن برادرم می‌خواست جایی را بفروشد مشتری هم داشت من

هم با جیب خالی خریدار می‌شدم بعد حالا شاید هم چون برادرها اینها می‌دانستند که در واقع این اموال همه‌اش مال این است چون صلح دارد ولی اینها هم می‌گفتند تو بیا هر چه مختصری هم داشتم به عنوان نقدیه می‌دادم نقد می‌دادم مابقی اش قسطی می‌دادم. یک وقت نمی‌دانم چطور می‌شد قسطها را می‌دادم و قسطها تمام شد ملک مال من شد. همه‌ی آن املاک را گرفتم. هیچ چیزش از بین نرفت. هیچ چیزش به دست آنها نماند. حتی مرحوم عضدالملک دوم، عضدالملک کوچک یعنی برادر بزرگ آنها و پسر اول نایب‌السلطنه عضدالملک این اواخر منزلی اطاقي به او داده بودند، منزلش اینجا بود، ولی مرحوم مشیر‌السلطنه روی آن حال درویشی که داشت هر روز صبح مثل قدیم سر می‌زد و خیلی احترام می‌کردند و در اتاقش را باز می‌کرد و سلام و اظهار ارادت می‌کرد و می‌گفت فرمایشی ندارید؟ این ادب و احترام را نگه می‌داشت تمام این اموال همینطوری به دست مرحوم مشیر‌السلطنه آمد. بعد این محل حسینیه و آن جایی که می‌گویند معراج شهداء، اینجا هم من خودم فرض کنید الان چقدر عمرم است که از وقتی که متوجه یعنی تمیز می‌دهم و شنیده‌ام از بزرگان، از مرحوم پدرم حضرت صالح‌علیشاه، از مرحوم مادر بزرگم دختر آقای سلطان‌علیشاه اقلًا ۱۵۰ سال بیشتر است که محل در تصرف عضدالملک بوده و مالکیت آن در مالکیت او بوده، ولی به این صورت

است. در این جریانات مال دنیا یعنی تمام اشتغالات دنیا همینطور است. در یکی از کتابهایی که در عهد عتیق یعنی در تورات کتابهای ضمیمه تورات کتاب ایوب‌نبی است ایوب به صبر و اینها مشهور است، کتابی هم جداگانه در شرح حالت نوشته شده به نام آقای هاشمی نژاد به نظرم نوشته که از فقرای خودمان است. همین ثروت و خانواده مفصل و عرض کنم قدرت و حکومت در حضرت ایوب بود. خداوند خواست یعنی شیطان حسادتش کرد بار دوم یعنی یک حسادت با آدم کرد یک حسادت با ایوب و یعنی به خدا گفت به من اجازه بده که همه‌ی این نعمات را از او بگیرم ببینی که این هم کفر خواهد گفت. خدا اجازه داد همه‌ی آن نعمات گرفته شد خانواده‌اش رفتند، فرزندانش رفتند، گاو و گوسفند و ملک هر چه داشت سیل آمد رفت، خودش مریض شد، بدنش کرم زد، آقایی‌اش هم رفت، برای این که اهل آن آبادی ده یا شهر هر چه هست آمدند گفتند بدنت بو می‌دهد و نمی‌دانم چه، بیرونش کردند. در یک خرابه‌ای بیرون شهر زندگی می‌کرد بعد که خداوند دید که با همه‌ی این ناراحتی‌ها ایوب زبان به کفر نیالود همه‌ی آنها دو برابرش برگشت. حالا مسلماً همه‌ی اینها را که گفته‌اند برای عبرت ماست گاهی هم خداوند یک نمونه‌هایی می‌دهد می‌گذارد دم دست خودمان که ببینید نگوییم ایوب گذشت.

فسانه گشت و کهن شد حدیث اسکندر
سخن نو آر که نو را حلاوتی است دگر
ما می گوییم: نه! اسکندر فсанه گشت و کهن شد، ولی ایوب هر
لحظه و هر زمان تازه‌تر از تازه می‌شود.

تعال بِ فَالْ نِيْكَ كَرْفَتْنَ كَه هَرْ وَاقْعَهَايِ رَا دَالْ بَرْ رَحْمَتْ الْهَى بَكْمِيرِيمَ كَه

اَنْ شَاءَ اللَّهُ بَسْرَشُودَ / تَطْيِرَوْ هَرْ چَزِيرَيِ رَا فَالْ بَدْ زَدَنَ / يَتَ وَتَوْفِيقَ عَبَادَتَ

وَ عَلَ صَاحِبَيْتَ خَيْرَ عَلَ خَيْرَ اَخْوَفَ وَرْجَاءَ / اطَاعَتَ اَمْرَ الْهَى^۱

*****

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ.

ان شاء الله این بارانی که آمده و دارد می آید به فال نیک بگیریم البته تفال فرموده اند خوب و مستحب است ولی تطییر به عکس است. یعنی هر واقعه ای را دال بر رحمت الهی بگیریم و دال بر این بگیریم که می خواهد ان شاء الله بهتر بشود این را تفال می گوییم و تطییر به عکس است؛ یعنی هر چیزی را فال بد به اصطلاح بزنید. حالا ان شاء الله این فال خیر باشد. خداوند ان شاء الله عبادات ما را و نیت های ما در روزه قبول فرماید. نیت اضافه کردم برای اینکه خیلی ها توفیق عملش را نداشتند یا مريض بودند یا مسافر بودند یا هر جهت دیگر بوده توفیق عمل را نداشتند، اما نیت را داشتند؛ یعنی مسلمانی هستند که از خداوند می خواهند که توفیق عبادت به آنها بدهد حالا خداوند توفیق به بدنش

۱. صبح شنبه، تاریخ ۱۳۸۸/۶/۲۸ ه. ش. (جلسه برادران ایمانی)

نمی‌دهد همان نیت‌ش که این باشد خداوند توفیق به روح را می‌دهد.
همان نیت او که اینطور باشد خدا توفیق به او می‌دهد.

از طرف دیگر در مورد نیت می‌فرمایند: *نِيَّةُ الْؤْمِنَ خَيْرٌ مِنْ عَمَلِهِ*^۱،
نه اینکه نیت بکنید کاری نکنید. می‌گویند نیت که بهتر است. این نیت
نیست نیت یعنی اینکه الان نیت می‌کند عبادتی را انجام بدهد به
هر زحمتی که باشد بعد نمی‌تواند. به هرجهت ان شاء الله این باران، باران
رحمت الهی باشد برای اینکه خیلی دیده شده که باران‌ها،
باران‌های اسیدی نه تنها مفید نیست که مضر است. ریشه‌های گیاهان
را خراب می‌کند.

این تفأل و تطییر را که گفتم از این لحاظ است که امید ما به
خداوند و رجا به رحمت او در ما تقویت بشود. برای اینکه دو بال صعود
انسان (البتہ این بیان شبیه است *وَإِلَّا گَفْتَهَا* دو بال ایمان است و
عمل و جایی می‌گویند دو بال خوف است و رجا، این فرق نمی‌کند).
خوف و رجا هر دو برای مؤمن لازم است. دو بال است. البته بعضی‌ها
در حالات مختلفی یا بعضی‌ها بطور کلی حالشان در آن زمینه است که
خوف بر آنها غلبه دارد بعضی‌ها رجا بر آنها غلبه دارد. خداوند این
مقررات این چیزهایی که آفریده مثل یک طبیب روانشناسی همه رقم
آفریده که تمام بندگانش را به راه راست بیاورد. برای اینکه بس که

---

۱. بخار الانوار، مجلسی، لبنان، مؤسسه الوفا بیروت، ۱۴۰۴ق، ج ۶۷، ص ۱۸۹.

فریاد اهِدَنَا الصَّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ از بندگان بلند شده خداوند دلش می‌سوزد. البته این اصطلاح است دلش می‌سوزد وَإِلَّا خداوند دلش می‌خواهد بندگان به صراط مستقیم ببایند. اهِدَنَا الصَّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ اینها را هم شنیده و می‌خواهد بندگانش به صراط مستقیم ببایند. تمام تعلیمات و تربیت‌های لازم در این زمینه را هم توسط پیغمبران به بشر داده است. دو بال در قرآن یک جایی دارد فرشتگانی که دو بال یا سه بال یا چهار بال دارند و بلکه بیشتر دارند این خوف و رجا دو تا از آن فرشتگان است. ایمان و عمل صالح دو تا از آن فرشتگان است. ایمان را برای اینکه خداوند عمل صالح را تقویت بکند، از همه جهت تقویت کرد برای اینکه هر دو تای اینها توأم‌اند. که دارد وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرَفَعُه^۱، عمل صالح آن نیت خیر را یعنی آن ایمان را بالا می‌برد و به خدا می‌رسد. عمل صالح را فراوان کرده چون خودش این موجودی که خلق کرده یک غرایزی یک فرشتگانی و یک بچه شیطان‌هایی در این قرار داده که این فرشتگان اعتماد کند با آنها همراه باشد و از بچه شیطان‌ها فرار کند یکی اعمال است؛ عمل خیر.

البته وقتی کسی کار خیری می‌کند نیتی هم دارد، نیت یعنی آنچه قصد دارد که بشود، اگر خود نیت هم خیر باشد خداجویی باشد، دو تا حَسَنَه برایش نوشته می‌شود؛ یعنی از دو جهت تقویت می‌شود هم از

---

۱. سوره فاطر، آیه ۱۰.

جهت نیت خیر که دارد و هم اینکه نیتش را به عمل می‌نشاند. ولی یک وقت هست که کسی نیت خیر مثلاً ندارد ولی عملش خیر است یا به عکس، نیت دارد ولی عمل نمی‌تواند بکند. خیلی از کارهای خیری که در دنیا امروز می‌کنند بهخصوص دنیا امروز که دنیا رأی است، یعنی هر انسانی را گردو شمار حساب می‌کنند، یکی دو تا سه تا که تازه صحیح باشد، رأی‌ها شمرده بشود ابودر غفاری و یزید بن معاویه هم هر کدامشان یک رأی دارند. منتها، خدا این وعده را داده که کسی که عمل خیر می‌کند آثار او در بعد از او می‌ماند. فرض کنید کسی در قدیم آب‌انبار می‌ساخت، بیمارستان می‌ساخت و امثال اینها، استفاده‌ای که بعدی‌ها از این عمل خیر می‌کنند این برای بانی‌اش خیر دارد. برای اینکه یک جایی هم خدا می‌گوید: *نَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ*^۱، آنچه هم که آثارش بعد بباید برای این حساب می‌شود. البته این چندان اجری ندارد. خداوند اجرش را در همین دنیا می‌دهد یعنی کسی که خیلی چیز کرد به آن هدفش که جلب آرای مردم باشد می‌رسد ولی اگر نیتش هم خیر باشد با عملش از هر دو جهت اوج می‌گیرد و بالا می‌رود. برای اینکه نیت و عمل مثل دو تا بال حساب می‌شود. دو تا از آن فرشتگان حساب می‌شود. ضمناً خداوند خواسته است که به ما بگوید من نیازی به این عمل شما ندارم که خیال کنید من نیاز دارم. مثلاً یکی از شما

یک تومان نیاز کند در راه خداوند انفاق کند و خیری بدهد با آنی که خیلی می‌دهد برای خدا فرقی نمی‌کند. برای اینکه خودش خالق هر دوی اینهاست. خداوند فقط به نیت شخص از لحاظ ارتباط با بندگی خودش اجر می‌دهد یعنی می‌خواهد بگوید که شما خیال نکنید که اگر شب تا صبح بیدار باشید شب زنده‌داری کنید، روز همینطور روزه بگیرید، نیستان اگر خیر نباشد اینها برایتان حساب نمی‌شود، چیزی ندارد، اگر غذا نخورید، فقط صرف غذا نخوردن، خدا شما را می‌برد به آشپزخانه خودش آنجا غذا می‌دهد، نه! برای خدا فرقی نمی‌کند. آمده است در این ماه رمضان، به بندگان فرموده است در این فاصله این کارها را نکنید، غذا و آب هم نخورید نوشیدنی و... بسیار خوب است باید این کار را کرد. یک بنده‌ای امروز این کار را می‌کند نیتش هم روزه است. فردا اگر همین کار را بکند گناه دارد برای اینکه عید فطر است. باید حتماً چیزی بخورد. خدا خواست به شما بگوید: بخورید یا نخورید، برای من یکی است. فقط و فقط اطاعت امر الهی است. حالا این اطاعت امر الهی یک وقت برای کسی است که روزه می‌گیرد، می‌تواند بگیرد، یک وقت کسی است نمی‌تواند بگیرد، نباید بگیرد. آن شخصی که نباید بگیرد اگر بگیرد گناهکار است. برای اینکه به خودش لطمeh زده است. این همان است که اگر در روز عید روزه بگیرید، امساك کنید، گناهکارید. روز ماه رمضان اگر بخورید گناهکارید. فقط

خداؤند اطاعت امر خودش را می‌خواهد. ما می‌گوییم خدایا فرمودی و ما شاؤنَ إِلَّا أَنْ يَشَاءُ اللَّهُ^۱ نمی‌خواهند اراده نمی‌کنند چیزی جز آنچه خدا اراده کرده. آخر ما چه هستیم؟ خودت اراده کن، اگر مصلحت بود توفیق عبادت و عمل هم به ما بده، ان شاء الله.

---

۱. سوره انسان، آیه ۳۰ و سوره تکویر، آیه ۲۹.

شریعت و طریقت / روزه / ماه رمضان تمرینی است برای پیغماز اسراف /

انفاق / حکمت‌های روزه / فطریه / تعیین میزان پداخت فطریه و نظریه‌ی فقها /

خط جامعه و نظم جامعه / خداوند به وحدت نظر مسلمین خلیل اهمیت می‌دهد /

*****

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ.

می‌گویند شریعت و طریقت از هم جدا نیست. دو تا هست ولی از هم جدا نیست اصلاً وصل به هم است. شریعت بدون طریقت کافی نیست. طریقت هم بدون شریعت به درد نمی‌خورد. می‌گویند شریعت تقدّم ظاهری دارد و طریقت تقدّم معنوی. یعنی شریعت واجب‌تر است، واجب بودنش هم از روی ظاهر است یعنی ظاهراً کار شریعت را باید زودتر انجام بدھیم. طریقت، تقدّم معنوی دارد یعنی توجّه به معنای شریعت، به معنای عباداتی که انجام می‌دهید مقدم است، اهمیت بیشتری دارد یعنی آن را انجام می‌دهید که این انجام بشود. در همه‌ی عبادات حتی در مورد روزه اینطور است. در مورد روزه من ندیدم در هیچ نوشته‌ای که راجع به اصطلاح اقتصاد اسلامی باشد، روزه را هم

جزء اقتصاد بگیرند. اقتصاد یعنی بخور و پاش و بریز، روزه قاعده‌تاً یعنی نخور و نپاش و بنشین داخل خانه‌ات عبادت کن، ولی نه! واقعش این است، گفته است که روزه در ماه رمضان البته خودش یک اصل و یک عبادت مستقلی است و جداگانه. در قرآن گفته است که شهْرَ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآن... فَمَنْ شَهَدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلِيَصُمِّهُ^۱، کسی که به این ماه رسید روزه بگیرد. عبادتی که خدا گفته یا دستوراتی که خدا گفته ما می‌توانیم فضولباشی باشیم یک خرد بگوییم چرا اینطور، چرا آنطور؟ ولی نمی‌شود آن را قطعی دانست. علّتش فقط امر خداست. دلیل خاصی ندارد، ولی یک خرد دقت کنیم و برای اینکه خودمان، چیزی بفهمیم، می‌بینیم خداوند در یک آیات دیگری گفته است که: كُلُوا وَأَشْرَبُوا وَلَا نَسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّرِفِينَ^۲، بخورید و بیاشامید و اسراف نکنید، زیرا خداوند آدم اسراف کن، آدم مُسرف را دوست ندارد. منظور اینکه ببینید من این دستوری که دادم گفتم: بخورید و بیاشامید، اسراف نکنید، نگویید نمی‌شود. البته ما اینقدر عادت به خوردن داریم، اینقدر صبح بخوریم، ظهر بخوریم فکر می‌کنیم نمی‌شود تخوریم ولی خدا گفته است می‌شود، ماه رمضان تمرينی است برای اینکه از اسراف پرهیز کنیم. گفته است برای بدن شما آن اصطلاح علمای بدن، بدل مَا

۱. سوره بقره، آیه ۱۸۵.

۲. سوره اعراف، آیه ۳۱.

یَعْتَلَ، همین قدر غذا که در ماه رمضان می‌خورید بس است، کافی است. مابقی آن اسراف است. اینطوری تمرین می‌کنید که جلوی اسراف را بگیرید. از طرف دیگر خدا در یک جای دیگر فرموده است که انفاق کنید. چند جا فراوان گفته است. حالا من چون یادم نیست و تعدادش هم زیاد است نمی‌گوییم ولی گفته انفاق کنید. وقتی ما در این ماه رمضان از غذایمان یک خرده کم کردیم، زیاد می‌آید دیگر، ما فرض کنید در یک روز هر وعده‌ای ده لقمه بخوریم، قبلًا سی لقمه غذا می‌خوردیم، حالا ده تای آن را خدا کم کرده، بیست تا می‌خوریم زنده هم هستیم، گفته آن ده تا من یک جا به شما گفته‌ام که انفاق کنید. همان جا یکی از من پرسید از کجا بیاورم انفاق کنم؟ جواب آن است؛ از اینجا. پس عبادات هم به کمک ما می‌آید. آنوقت اینجا این مسأله هم پیش می‌آید، که بعضی‌ها می‌گویند چون امام زمان وقتی ظهرور می‌کند دنیا را که پر از ستم است تبدیل می‌کند به پر از عدل. پس ما باید حالا آنقدر ستم کنیم، که دنیا پر از ستم و ظلم باشد تا امام ظاهر بشود. همین حرف را چپی‌ها هم می‌گویند. چپی‌هایی که جنبه مذهبی ندارند. من خودم در اوایل کارم وقتی در مشهد کار می‌کردم مثلًا با دوستان راه می‌رفتیم، من گاهی سائلی می‌دیدم یک قیران (آنوقتها یک قیران خیلی بود) ده شاهی به او کمک می‌کردم. آنوقتها که می‌گوییم مثلًا این صحبت مال پنجاه و چند سال پیش،

شصت سال پیش است. آن چپی‌ها می‌گفتند این کمک را نکن، انقلاب را به تأخیر می‌اندازی. یعنی اینها باید اینقدر ناراحت بشوند، که انقلاب کنند و تو که این کار را می‌کنی ناراحتی آنها کم می‌شود، انقلاب به تأخیر می‌افتد. خداوند می‌خواهد بگوید که شما در خودتان تعادل را به یک نحوی حفظ کنید تا نیازمند به انقلاب نشوید. مثل اینکه دکترها می‌گویند آنقدر در مسأله‌ی خوردن، جویدن، گوارش بطور کلی رعایت بهداشت انجام بدھید که معده‌ی شما سالم باشد. اگر نکنید محتاج به جراحی می‌شوید که باید معده‌ی شما را ببرند و دور بیندازنند. جامعه هم همینطور، می‌فرماید: خودتان در جامعه مراقب باشید، آن ده لقمه که من گفتم، جمع کنید بدھید به آن کسانی که هیچ لقمه‌ای ندارند. تا در نتیجه محتاج به بُریدن، جراحی نشوید.

که این معنی را حافظ در شعر خودش گفته:

ساقی به جام عدل بده باده تا گدا

غیرت نیاورد که جهان پُر بلا کند

برای اینکه وقتی نداشتند، انقلاب می‌کنند. همه‌ی انقلاب‌های اینطوری که در دنیا بوده از روی گرفتاری بوده است.

برای روزه حکمت‌های زیادی گفته‌اند، ما روی آن حکمت‌هایی که شاید نگفته‌اند یا کمتر گفتند، بحث می‌کنیم. اولاً به ما یاد می‌دهد که اسراف نکنیم. برای اینکه آن اضافی را بدھیم به کسی

که نداشته باشد. تمام دستورات خداوند با هم انجام می‌شود. نمی‌شود یکی را انجام داد و یکی را انجام نداد. گفته اسراف نکنید، نمی‌کنیم. بعد هم گفته انفاق کنید. ما اگر اسراف نکنیم، انفاق نکنیم، همه‌اش انبار می‌شود. به اصطلاح برای ما گنج درست می‌شود، فایده‌ای ندارد. همه را باید مطابق با هم انجام دهیم. بعد هم برای راهنمایی برای اینکه نشان بدهد که این دستوراتی که دادم برای چیست؟ می‌گوید: همین که زنده هستید، یک ماه تمام روزه گرفتید یا روزه نگرفتید، دیدید دیگران روزه گرفتند و هیچ‌طورشان نشده است. سرحال و بدون مشکل راه می‌روند. شکرانه‌ی این، باید کمکی کنید. خداوند در مورد انفاق گفته که مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضاً حَسَنَاً فَيَضَعِفَهُ^۱، کیست که به خدا قرض بدهد که بعد خدا بیشترش را بدهد؟ خدا محتاج به قرض است؟ ببینید بعضی کُفار آن زمان چقدر نفهم بودند که گفتند: خدا فقیر است. از ما قرض خواسته. إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَكَثُرُونَ أَغْنِيَاءُ^۲ و ما پولداریم، اینها دیگر خیلی نفهمی کردند. ولی خدا که گفته به من قرض بدھید، اگر ندهید از شما می‌گیرد. حالا این را گفتم چون الان گفتند: اخیراً در حسینیه، کیف یکی دو تا از خانم‌ها را زده‌اند. بعد که رفتند پول و چیزی که قیمت داشته برداشتند استنادش را پس دادند. استنادش را آمدند به

۱. سوره بقره، آیه ۲۴۵.

۲. سوره آل عمران، آیه ۱۸۱.

حسینیه دادند. من گفتم: او لاً این در عین دزدی یک حُسْنی دارد. یک کار خوب کرده، ما فعلاً از این کار خوبش تشکر می‌کنیم. بارک الله که اسناد را پس داده است. برای آن کار بدش هم تعقیبیش می‌کنیم و او را می‌گیریم و بدون هیچگونه ارفاقی مجازاتش می‌کنیم. حالا این را چون یادم آمد به شما گفتم.

گفته است به شکرانه‌ی اینکه این یک ماه را زنده ماندید، نمُردید، با این همه مرگ‌هایی که الان شما می‌بینید که صبح می‌روند شاد و سرحال و بعد دیگر دیده نمی‌شوند. می‌رود که رفت. شُکرانه‌ی اینکه سالم هستید به ازای هر فرد، یک مبلغی بدھید. اسمش فطريه است. به چه کسی بدھیم؟ به همان خدایی که به قول یهودی‌ها، گدا هست و گفته که مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ فَرِضاً حَسَنَاً بِهِ مِنْ بَدَهِيد. فطريه را مقداری معین کردند. از اینکه فطريه را با خوراکی معین کرده، معلوم می‌شود بیشتر نظر بر کسانی است که حتی ناشان را ندارند. خوراکشان را ندارند. ولی اجازه داده در جایی مثل تهران، که گندم نداریم، نان از نانوایی می‌خریم گاهی هم برنج داریم، برنج می‌خوریم. یک مبلغی بدھند. این مبلغ را البته من چون مسأله‌ی شرعی و فقهی است می‌گوییم، هر چه آقایان فقهها بگویند. بنابراین برای شما هم، تقلید از هر کسی می‌کنید، هر چه آن آقا گفتند، همان قدر بدھید. به خودش ندهید. تنها فتوایی که تا حالا دیدم، البته مقدم بر این است که چون

همه جامعه، یک طور باشد اگر حکومت، نه دولت، که مثلاً رئیس‌جمهور اعلام کرد هر چه اعلام کرد. حالا گفتند مثل اینکه دیروز، پریروز پرسیدند، گفتند: هزار و پانصد تومان برای هر نفری. برای هر نفری که زنده مانده و در شب عید فطر زنده است، نفس می‌کشد، برای آن هزار و پانصد تومان. بچه‌های کوچکی که در اختیار شما هستند یا مهمانی که می‌آید، یا اینکه بچه‌ها کوچک نیستند، بزرگ هستند اگر می‌خواهید، نفری هزار و پانصد تومان. و برای کفاره پانصد تومان گفته‌اند. البته از من نپرسید قبول داری یا نداری؟ من دارم فتوای فقهی فقها را برای شما می‌گوییم. گواینکه خودم هم با اجازه‌ی فقهی که از چند تا از آقایان فقهای امروز دارم، می‌توانم نظر بدhem، ولی این نظر را می‌گذارم به‌عهده‌ی خود آقایان، که حمل بر سرقت نشود که من از وظیفه‌ی آنها سرقت کرده‌ام. حالا ممکن است فُقها نظر مختلفی داشته باشند. هر طور خودتان می‌خواهید بدھید. این مسأله، در واقع برای کانالیزه کردن فکر است. حالا برای اینکه توجه کنید منظور از کانالیزه کردن چیست؟ مثل سیل که در فیلم دیده‌اید، سیل می‌آید، خود سیل را ندیدید (ما یکی دو بار گتاباد که می‌رفتیم در نزدیکی تربت در سیل گیر کردیم). یک بیابانی که قبلًاً بیابان بوده یا زراعتی، ملکی داشته، همه را آب می‌گیرد، این طرف را آب می‌گیرد، آن طرف را آب می‌گیرد. بعد می‌گویند چرا اینقدر آب این طرف و آن طرف می‌رود بیایند برای آب

یک کanalی بکشند، یک جویی بکشند و یک کاری کنند که همه‌ی این آب از این جوی بباید. این را می‌گویند کanalیزه کردن. خداوند خواسته با این عبادتی که غیر از خمس و زکات و سایر چیزها که آفریده، این را هم گذاشته، برای اینکه عبادت شما را و جلوگیری از اسراف، صرفه‌جویی، که باید بر شما تحمیل بشود را کanalیزه کند. می‌گوید: برای این است که جمع بشود، به دیگران بدھید. این مسأله حفظ جامعه و نظم جامعه، چیزی است که خیلی خدا به آن توجه دارد و علاقه‌مندی به این است که همه‌ی مردم با هم باشند. بنابراین در اینجا هم گفته است که فرض کنید اگر بیدخت هستید، دهاتی هستید، اهل ده شما چهارنفر، پنج نفر گفتند که ماه را دیدیم باور کنید. البته امروز بشرها یک طوری شده‌اند که نمی‌شود به حرف‌هایشان باور کرد. ولی خداوند دلش می‌خواهد که همه‌ی مردم به هم اعتماد داشته باشند، حرف هم را باور کنند و با هم یکنواخت باشند. در مسیر این هدف و اینکه چنین هدفی انجام شود، اتحاد می‌خواهد که همه با هم باشند. اینها را گفته است که نظرتان با هم باشد. یک جای دیگر هم گفته است مؤمنان کاری که دارند **أمرهم شوری شئهم**^۱ همه‌ی آنها با هم تصمیم بگیرند. البته متأسفانه اینطور شده است دیگر، تقصیر ما نیست. تقصیر ماه و خورشید است. از سال‌های پیش هم ما دیدیم مثلاً، یکی از آقایان علماً می‌گوید:

---

۱. سوره شوری، آیه ۳۸.

برای روز یکشنبه عید است، منزلش عید می‌گیرد و شیرینی می‌دهد. یکی دیگر از آقایان علماء می‌گوید: عید نیست، در خود شهر تهران این تفاوت را قائل می‌شوند. من نمی‌دانم چه کار کنم؟ اگر بروم منزل این آقا، می‌گوید: شیرینی میل بفرمایید. می‌گوییم: روزه هستم. می‌گوید: اه! روز عید روزه هستی؟ یا ناچار هستم روزه‌ام را بخورم یا اینکه بگوییم: امروز عید نیست. یک آبنبات برمی‌دارم می‌گذارم تویی دهنم. همینطوری هست. چون آقا گفتند. می‌روم بازدید آن آقا می‌گوید: چرا دهنت می‌جنبد؟ گفتم: آبنبات است. می‌گوید خجالت نمی‌کشی روزه آبنبات می‌گذاری در دهانت؟ آخر من چه کار کنم؟ اینجا است که خداوند به وحدت نظر مسلمین خیلی اهمیت می‌دهد و می‌گوید: **أَمْرُهُمْ شُوریٰ یَئِنَّمُّ** برای این است. حالا خودتان می‌دانید.

نُخْتَمْ قُرْآنَ وَ تِبْرِيْكَ عِيدِ فُطُرٍ / سُورَةٌ هَامِيَّةٌ كَلِّيَّةٌ / نَابُودُ شَدَنَ اصْحَابَ اخْدُودٍ كَهْ شَاهِدُ بُودَنَ

بِرْ مَوْسِيْنَ آتِشَ مَيْ زَدَنَ^۱

*****

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ.

ان شاء الله امشب شب عيد است، عيد فطر را به همه تبریک می‌گوییم. الحمد لله توفيق پیدا کردیم یک دوره‌ی قرآن را امروز ختم کردیم و شیرینی آن را هم ان شاء الله می‌خوریم تا ان شاء الله دفعه‌ی آینده اگر خدا توفیقی بدهد و عمری بدهد. امروز نصف باقیمانده از جزء بیستونهم و تمام جزء سی ام را خواندیم. بیشترش سوره‌هایی بود که در مکه نازل شده، نمی‌گوییم دو تا اسلام وجود داشت، اسلام مدنی و اسلام مکی ولی در آن دورانی که سیصد و شصت بت یا چند بت در خانه‌ی کعبه بود، دورانی که مردم آنقدر طرز فکر و استدلال‌شان پایین بود که سنگی را می‌گذاشتند و می‌گفتند این را ما می‌پرستیم، البته نمی‌گفتند این خالق ماست و آن هم هر قبیله‌ای برای خودش بتی داشت غیر از بت آن یکی. در این دوران پیغمبر مأموریت داشت که همه‌ی این بت‌ها را ترک کند و دور بریزد. آن تعصب در واقع قُبح در

۱. عصر شنبه، تاریخ ۱۳۸۸/۶/۲۸ ه. ش. (جلسه‌ی ختم قرآن کریم)

قُبْح بود. در دوران مَكَّه خداوند اصول اسلام را بیان فرمود. در آیات مَكَّی از زکات، خمس، حج، طلاق هیچ خبری نیست. یک اسلام بیابانی، اسلام به‌اصطلاح تازه، اصول عقاید یعنی شفته‌ی یک ساختمان را خدا به ما داد. این است که در این سوره‌ها هر چه هم دقَّت کنیم کم کردیم. بنابراین به تفسیر و ترجمه‌ی این سوره‌ها دقَّت بکنید که شفته‌ی این ساختمان، این بنا در ذهنمان مستحکم باشد. در این سوره‌ها همیشه از رحمت خداوند و از عذاب خداوند ذکر شده. از رحمت خداوند و آنقدر خداوند به بشر توجه دارد که از ناراحتی‌ها و ضعف بشر هم که مسأله‌ی فقر مالی است ذکر کرده و در سوره‌های مَكَّی انفاق را هم ذکر کرده در واقع مثل اینکه انفاق را جزء اصول دین آورده است. خیلی موارد هست، اصول کلی است حالا یکی دو تا یادم آمد می‌گویم.

سوره‌ی بروج، وَالسَّمَاءُ ذَاتُ الْبُرُوجِ وَالْيَوْمُ الْمَوْعِدُ وَشَاهِدٌ وَمَشْهُودٌ.^۱ خدا قسم می‌خورد، قسم خوردن یعنی چه؟ یعنی این موضوع خیلی مهم است، فکر کنید. برای که قسم می‌خورد؟ برای ما. آنقدر برای ما ارزش قائل شده، می‌فرماید وَشَاهِدٌ وَمَشْهُودٌ قُلِّ أَصْحَابُ الْأَخْدُودٌ^۲، قسم می‌خورم اصحاب اخدود نابود شدند، چه کار کردند؟ وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَعْلَمُونَ

۱. سوره بروج، آیات ۳-۱.

۲. سوره بروج، آیات ۴-۳.

بِأَلْوَمِنِينَ شُهْوَدٌ^۱، شاهد بودند که بر مؤمنین آتش می‌زدند، نه بر منزلشان، خودشان را در گودال آتش می‌انداختند، چرا؟ چون به خداوند واحد معتقد بودند و اینها از آنها انتقام می‌گرفتند.

این را ما توجه کنیم، این هم یکی از اصولی است که در این سوره‌ها ذکر شده و بسیاری اصول دیگر. البته هر آیه‌ی قرآن کتاب‌ها می‌خواهد، حالا این دو مطلب از اینها یادم بود.

الحمد لله دوره‌ی قرآن را تمام کردیم، ان شاء الله دهنمان را شیرین می‌کنیم و این رسم خوبی است که گذاشته‌اند. از همه التماس دعا دارم و مجدد عید فطر را تبریک می‌گوییم.

امراللهی / داستان موسی و خضراء زنده‌ماندن نام امام حسین علیه السلام تا بد / نقی صلح /

در همهی خلقت‌های خداوند و در هر کار خداوند حکمتی نهفته است^۱

*****

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ.

عید، امراللهی است یعنی اگر امراللهی را اطاعت کردیم عید است اگر اطاعت نکردیم عزاست، عید نیست. یکی از اوامرش خیلی روشن است و می‌دانیم اماً ضمناً خداوند خواسته است نشان بدهد که این چیزهایی که ما خیال می‌کنیم امراللهی نیست و چه بسا اوامری را که ما امراللهی خیال می‌کنیم نیست.

در داستان موسی و خضراء زنده‌ماندن نام امام حسین علیه السلام تا بد / نقی صلح / دو گناه کرد به صورت ظاهر، دو گناه از خضراء زنده‌ماندن گرفت یک خطأ هم یعنی عدم مدیریت که امری رسم آنوقتها این بود که اوّل می‌نشستند بعد پول می‌دادند یا نمی‌دانم رسم آنوقتها این بود که در کشتی سوار شدی بلیط دادی رفتی داخل و به جای اینکه نه؟ که در کشتی سوار شدی بلیط دادی رفتی داخل و به جای اینکه آرام سر جایت بنشینی، کشتی را برداشتی خراب کردی این

---

۱. صبح یکشنبه، اول شوال ۱۴۳۰، عید سعید فطر، مطابق با تاریخ ۱۳۸۸/۶/۲۹ ه. ش. (جلسه خواهران ایمانی)

گناهی است. بعد هم بچه‌ای داشت با بچه‌ها بازی می‌کرد، بچه را صدا زدی و او را کُشتی. از آدم‌کُشی که گناهی بالاتر نیست. جلوی من این کار را کردی. یکی هم مدیریت است ما الان گرسنه‌ایم و اهالی این ده حتی یک لقمه نان به ما ندادند ولی تو داری مجانی برای اینها کار می‌کنی که امروز عدم مدیریت می‌گویند. خضر در واقع به زبان حال می‌گفت تو آمدی شاگردی من کنی، از طرف خداوند سفارش تو را کرده‌اند که من هم تو را قبول کنم و شاگردی من را بکنی، نیامدی که در کار من فضولی کنی. اگر اینطوری است برو پی کارت. سه بار اینطوری شد تا موسی رفت پی کارش. منتها وقتی خواست ببرود (درس اینجا بود) خضر حکمت‌ها را به او گفت. این درست است که بطور ظاهر تو می‌گویی خلاف شرع است ولی برای جلوگیری از یک ضرر بزرگتری است. آن یکی که بچه را کشتم درست است که می‌گویی خلاف شرع است ولی مرگ که برای همه است. خداوند چون به پدر او خیلی علاقه‌مند بود به خاطر پدر و مادرش او را از آنها گرفت. سومی هم که حکمت خودش. یعنی نشان داد که کنه امر الهی را من می‌دانم نه تو؛ به موسی خواست این را بگوید. خدا هم موسی را فرستاد پیش خضر برای فهم همین مطالب.

به این جهت است که:

هیچ کافر را به کافری منگرید

چون مسلمان مردنش باشد امید

یکی که به نظر شما خیلی بی‌اهمیت است و حتی گناهکار است
 چه می‌دانید خداوند به وسیله‌ی این چه کار می‌خواهد بکند؟
 بُخت النَّصْر آدم ظالمی بود که اسم او را شنیده‌اید، ظالم را
 فرستاد با آن ظالم کار داشت. اگر کار نداشت او را می‌برد. او را فرستاد
 تا در بنی اسراییل آن ظلم‌ها را مجازات کند. او هم آمد عده‌ای را گرفت
 و کشت و آنها را پرت و پلا کرد، بعد هم خودش رفت و پرت و پلا شد.
 البته این استدلال را بعضی می‌گویند که امام حسین را هم خدا موظف
 کرده بود و باید کشته می‌شد پس یزید گناهی نکرده است. آنها گناهان
 دیگری داشتند شمر و یزید و... گناهان دیگری هم داشتند ولی خداوند
 فرستاد به دست آنها نام امام حسین را تا ابد زنده نگه دارند اگر این کار
 نمی‌شد امام حسین هم مثل یکی از ائمه‌ی دیگر که قدیم بودند یا
 اولیای الهی، صدوبیست و چهار هزار پیغمبری که شما نام آنها را
 نمی‌دانید بود ولی خداوند مقرر کرده بود نام این شخص باید تا ابد باشد
 قیمتش چیست؟ خون خودش. که جرأت می‌کند و چه کسی می‌تواند
 امام حسین را بکشد؟ یک شقی. پس آن شقی را هم خدا لازم دارد.
 کما اینکه وقتی هم که حضرت کشته شد و تمام شد هیچکس حاضر
 نبود برود سر کشته را جدا کند و بپُردد. اگر این بود کدامیک از مسلمین

حاضر می‌شد با امام حسین جنگ کند؟ ولی خداوند مقرر کرده بود که امام حسین برود و شهید شود و شقی‌ترین افراد آن ایام را پیدا کرد، یعنی پیدا نکرد، خودش آفرید و او آمد این کار را کرد.

حالا منظور، در همهٔ خلقت‌های خداوند و در هر کار خداوند حکمتی نهفته است. خداوند یزیدی را مأمور می‌کند. این به جای خود، ولی خداوند به ما می‌گوید مواطن باش تو یزید نشوی. می‌گویند جزء شقی‌ترین افراد در تاریخ یکی آن کسی است که ناقه‌ی صالح را کشت و یکی ابن‌ملجم که علی علیه السلام را کشت. ابن‌ملجم نوکر و در واقع خادم حضرت علی بود و میرآخور بود. اسب و اینها را رسیدگی می‌کرد و او را کشت. اما ناقه‌ی صالح؛ صالح پیغمبر صلوات الله علیه و آله و سلم از وسط کوه یک شتر ماده با کره‌اش را پیدا کرده بود، بعد هم گفت که این آب چشم‌هه یک روز مال شما مردم باشد یک روز مال این شتر. منتهای آن روزی که مال شتر است شما هیچکدام از آن نخورید، هر وقت تشننه شدید شیر آن شتر را بخورید. همهٔ آن جمعیت یک روز شیر آن شتر را می‌خوردند. این چه مرضی بود در این شخص جز عناد و شقاوت که برود این شتر را بکشد؟ این شتر به تو چه ضرری داشت؟ این است که می‌گویند شقی‌ترین بود. همان شقی‌ترین را هم خدا لازمش دارد. می‌فرستد برای اینکه ما ببینیم و امروز بگوییم تو فلان فلان شده چه مرض داشتی؟ اگر او نبود دیگر حرفش نمی‌شد. ما هم می‌ایستادیم

مثل سایر حیوانات که خیلی طبیعی و معمولی بیایند و بروند. نه!
خدا می‌خواست این بشر را در بوته‌ی تربیت و امتحان بگذارد، آنها را
هم آفرید.

فرست جزوای قل

شماره	عنوان	تیپت
۱	گفتارهای عرفانی ^۱ (قسمت اول - دی و بهمن ۱۳۸۶)	۹. مجموعه شماره یک
۲	گفتارهای عرفانی (قسمت دوم - بهمن ۱۳۸۶ تا فوریه ۱۳۸۷)	۸. مجموعه شماره یک
۳	گفتارهای عرفانی (قسمت سوم - اسفند ۱۳۸۷ تا خرداد ۱۳۸۸)	۷. مجموعه شماره یک
-	شرح رساله شریفه پندصالح (قسمت اول)	۶. مجموعه شماره یک
۴	گفت و گوهای عرفانی ^۲ (قسمت اول - متن ۶ مصاحبه - تابستان و آذر ۸۶ و اردیبهشت، مرداد و آذر ۸۷)	۵. مجموعه شماره یک
۵	مکاتیب عرفانی ^۳ (قسمت اول ۷۶-۱۳۷۵)	۴. مجموعه شماره یک
۶	استخاره (همراه با سی دی صوتی)	۳. مجموعه شماره یک
۷	مقدمه‌ی روز جهانی درویش	۲. مجموعه شماره یک
۸	مکاتیب عرفانی (قسمت دوم ۷۹-۱۳۷۷)	۱. مجموعه شماره یک
۹	گفتارهای عرفانی (قسمت چهارم - اردیبهشت، خرداد و تیر ۱۳۸۷)	(شامل ۱۰-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱-۰)
۱۰	گفتارهای عرفانی (قسمت پنجم - تیر ۱۳۸۷)	(شامل ۱۰-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱-۰)
۱۱	گفتارهای عرفانی (قسمت ششم - مرداد و شهریور ۱۳۸۷)	(شامل ۱۰-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱-۰)
۱۲	گفتارهای عرفانی (قسمت هفتم - شهریور ۱۳۸۷)	(شامل ۱۰-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱-۰)
-	شرح رساله شریفه پندصالح (قسمت دوم)	(شامل ۱۰-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱-۰)
۱۳	خانواده و اختلافات خانوادگی و علل عمدۀ (قسمت اول)	(شامل ۱۰-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱-۰)
۱۴	حقوق مالی و عشریه (قسمت اول)	(شامل ۱۰-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱-۰)
۱۵	گفتارهای عرفانی (قسمت هشتم - مهر ۱۳۸۷)	(شامل ۱۰-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱-۰)
۱۶	مکاتیب عرفانی (قسمت سوم ۱۳۸۰)	(شامل ۱۰-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱-۰)
۱۷	گفتارهای عرفانی (قسمت نهم - مهر ۱۳۸۷)	(شامل ۱۰-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱-۰)
۱۸	گفتارهای عرفانی (قسمت دهم - مهر و آبان ۱۳۸۷)	(شامل ۱۰-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱-۰)
۱۹	گفتارهای عرفانی (قسمت یازدهم - آبان ۱۳۸۷)	(شامل ۱۰-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱-۰)
۲۰	گفتارهای عرفانی (قسمت دوازدهم - آبان و آذر ۱۳۸۷)	(شامل ۱۰-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱-۰)

۱. گفتارهای عرفانی: بیانات صبح‌های شنبه، یکشنبه، چهارشنبه، پنج‌شنبه، جمعه و مناسبت‌ها.
۲. گفت و گوهای عرفانی: مجموعه‌ی مصاحبه‌ها
۳. مکاتیب عرفانی: مجموعه‌ی پاسخ به نامه‌ها

۲۱	گفتارهای عرفانی (قسمت سیزدهم - آذر ۱۳۸۷)
۲۲	شرح و تفسیر برخی از آیات قرآن کریم (قسمت اول)
۲۳	شرح فرمایشات حضرت صادق <small>علیه السلام</small> (تفسیر مصباح الشریعه و مفتاح الحقیقه) (قسمت اول)
۲۴	شرح فرمایشات حضرت سجاد <small>علیه السلام</small> (شرح رساله حقوق) (قسمت اول)
-	شرح رساله شریفه پندصالح (قسمت سوم)
۲۵	مکاتیب عرفانی (قسمت چهارم - ۱۳۸۰-۸۱)
۲۶	گفتارهای عرفانی (قسمت چهاردهم - مرداد الی آذر ۱۳۸۷)
۲۷	گفتارهای عرفانی (قسمت پانزدهم - آذر ۱۳۸۷)
۲۸	گفتارهای عرفانی (قسمت شانزدهم - آذر و دی ۱۳۸۷)
۲۹	گفتارهای عرفانی (قسمت هفدهم - دی ۱۳۸۷)
-	شرح رساله شریفه پندصالح (قسمت چهارم)
۳۰	گفتارهای عرفانی (قسمت هیجدهم - دی و بهمن ۱۳۸۷)
۳۱	گفتارهای عرفانی (قسمت نوزدهم - بهمن ۱۳۸۷)
۳۲	گفتارهای عرفانی (قسمت بیست - اسفند ۱۳۸۷)
۳۳	گفتارهای عرفانی (قسمت بیست و یکم - اسفند ۱۳۸۷)
-	شرح رساله شریفه پندصالح (قسمت پنجم)
-	نقشه راهنمای موقعیت مزار سلطانی بیدخت در کشور ایران
-	۲۰۰ تومان
۳۴	مکاتیب عرفانی (قسمت پنجم - ۱۳۸۲-۸۳)
۳۵	مکاتیب عرفانی (قسمت ششم - ۱۳۸۴)
۳۶	شرح فرمایشات حضرت صادق <small>علیه السلام</small> (تفسیر مصباح الشریعه و مفتاح الحقیقه) (قسمت دوم)
۳۷	شرح فرمایشات حضرت سجاد <small>علیه السلام</small> (شرح رساله حقوق) (قسمت دوم)
۳۸	مجموعه دستورالعمل ها و بیانیه ها (قسمت اول)
۳۹	مکاتیب عرفانی (قسمت هفتم - ۱۳۸۴-۸۷)
۴۰	شرح فرمایشات حضرت سجاد <small>علیه السلام</small> (شرح رساله حقوق) (قسمت سوم)
۴۱	شرح فرمایشات حضرت سجاد <small>علیه السلام</small> (شرح رساله حقوق) (قسمت چهارم)
۴۲	شرح و تفسیر برخی از آیات قرآن کریم (قسمت دوم)

۴۳ مجموعه دستورالعمل‌ها و بیانیه‌ها (قسمت دوم)

۴۴ گفتارهای عرفانی (قسمت بیست و دوم - فروردین ۱۳۸۸)

۴۵ گفتارهای عرفانی (قسمت بیست و سوم - فروردین ۱۳۸۸)

۴۶ گفتارهای عرفانی (قسمت بیست و چهارم - فروردین ۱۳۸۸)

۴۷ گفتارهای عرفانی (قسمت بیست و پنجم - اردیبهشت ۱۳۸۸)

- شرح رساله شریفه پندصالح (قسمت ششم)

۴۸ گفتارهای عرفانی (قسمت بیست و ششم - مرداد ۱۳۸۹)

۴۹ گفتارهای عرفانی (قسمت بیست و هفتم - مرداد و شهریور ۱۳۸۹)

۵۰ گفتارهای عرفانی (قسمت بیست و هشتم - شهریور ۱۳۸۹)

۵۱ گفتارهای عرفانی (قسمت بیست و نهم - شهریور و مهر ۱۳۸۹)

۵۲ گفتارهای عرفانی (قسمت سی‌ام - مهر ۱۳۸۹)

۵۳ گفتارهای عرفانی (قسمت سی‌ویکم - اردیبهشت ۱۳۸۸)

۵۴ گفتارهای عرفانی (قسمت سی‌ودوم - اردیبهشت و خرداد ۱۳۸۸)

۵۵ گفتارهای عرفانی (قسمت سی‌وسوم - خرداد ۱۳۸۸)

۵۶ گفت و گوهای عرفانی (قسمت دوم - عرفان در کار اداری - بهار و تابستان ۱۳۸۹)

۵۷ گفتارهای عرفانی (قسمت سی‌وچهارم - خرداد ۱۳۸۸)

۵۸ گفتارهای عرفانی (قسمت سی‌وپنجم - خرداد و تیر ۱۳۸۸)

۵۹ درباره حقوق مالی و عشریه (قسمت دوم)

۶۰ خانواده و اختلافات خانوادگی و علل عمدۀ (قسمت دوم)

۶۱ گفت و گوهای عرفانی (قسمت سوم - سال‌های ۱۳۸۸-۸۹)

۶۲ رفع شباهات با گزیده‌هایی از بیانات (قسمت اول)

۶۳ رفع شباهات با گزیده‌هایی از بیانات (قسمت دوم)

۶۴ رفع شباهات با گزیده‌هایی از بیانات (قسمت سوم)

۶۵ رفع شباهات با گزیده‌هایی از بیانات (قسمت چهارم)

۶۶ گفتارهای عرفانی (قسمت سی‌وششم - تیر ۱۳۸۸)

۶۷ گفتارهای عرفانی (قسمت سی‌وهفتم - تیر ۱۳۸۸)

مجموعه
نه: ۱۰
بیانیه
۵
شامل
۵
بیانیه
۵
شامل
۵

مجموعه
نه: ۱۰
بیانیه
۵
شامل
۵
بیانیه
۵
شامل
۵

مجموعه
نه: ۱۰
بیانیه
۵
شامل
۵
بیانیه
۵
شامل
۵

مجموعه
نه: ۱۰
بیانیه
۵
شامل
۵
بیانیه
۵
شامل
۵

مجموعه
نه: ۱۰
بیانیه
۵
شامل
۵
بیانیه
۵
شامل
۵

۵۰ / فهرست جزوات قبل

۶۸	گفتارهای عرفانی (قسمت سی و هشتم - تیر و مرداد ۱۳۸۸)	م ب ج و ع د ه ب ه :
۶۹	گفتارهای عرفانی (قسمت سی و نهم - مرداد و شهریور ۱۳۸۸)	(شامل ۱۰ پیش ۵ نیز ۵)
-	شرح رساله شریفه پندصالح (قسمت هفتم)	
-	شرح رساله شریفه پندصالح (قسمت هشتم)	
-	شرح رساله شریفه پندصالح (قسمت نهم)	
۷۰	مُلْخَص گزارشات در مورد عرفان (هدیه نوروزی ۱۳۹۰)	
۷۱	گفتارهای عرفانی (قسمت چهلم - شهریور ۱۳۸۸)	۱۰۰ تومان